

digitale nieuwsbrief
cultuurhistorische vereniging
heemkundekring De Driehornick
Nuenen-Gerwen-Nederwetten

Website: www.driehornick.nl

E-mail: info@driehornick.nl

nummer 49

1 oktober 2023

In deze nieuwsbrief:

- Van het bestuur
- Geen voortgang met 't Weefhuis
- In het nieuws
- Nieuwe uitgave Driehornicks
- Boeken bij heemkundekring te koop
- Lezing op donderdag 19 oktober
- Ontvangen objecten
- Limerick
- Website
- Gekiekt
- Uit onze bibliotheek
- Nieuw in onze bibliotheek
- Gezien in ons archief
- Activiteiten van derden

pagina:

1
2
2
4
5
5
6
8
9
9
11
12
14
17

VAN HET BESTUUR

Ledenexcursie

Op woensdag 11 oktober maken we met 23 leden een excursie naar Kerkrade en zullen daar Heemkunde Eyselshoven en Rolduc bezoeken.

Boekenmarkt

Wilt u weer eens snuffelen tussen tweedehands boeken, kom dan op **zaterdag 14 oktober** tussen **10 en 14 uur** naar het Heemhuis. U bent van harte welkom. De boeken die we aanbieden zijn in het algemeen van historische en culturele aard.

Lezingen

In oktober, op **donderdagavond 19 oktober** om 20 uur, kunt u weer een Driehornick-lezing bijwonen in De Dassenburcht. De lezing gaat over boerderijen (de ontwikkeling van de boerderij in oostelijk Brabant) en wordt gegeven door Jan Timmers uit Gemert. Zie ook pagina 5.

Ledenaantal

Onlangs hebben twee leden opgezegd, waarvan er helaas een inmiddels op 7 september is overleden, en wel Gust de Haan. We wensen familie en vrienden veel sterkte en troost toe bij het verwerken van dit verlies.

Maar in september melden zich ook drie nieuwe leden. Dit zijn Wim de Ruijter, Gijs Timmermans en Godfried Schijven.
We wensen hen veel nut en plezier met het lidmaatschap van onze vereniging. Hiermee komt het aantal leden ultimo september op 306.

Wie zoekt die vindt

Eindelijk na jarenlange zoektocht hebben we een recept gekregen van een echt Nuenens product: **de Van Gogh-stoet** (zie ook onder ONTVANGEN OBJECTEN en WEBSITE).

GEEN VOORTGANG MET DE PLANNEN VOOR 'T WEEFHUIS

In 2022 is er een initiatiefgroep opgericht die onderzoek heeft gedaan naar het gebruik van 't Weefhuis voor de periode tot aan de geplande renovatie in 2028. Deze heeft een rapportage opgesteld en die het afgelopen voorjaar aan de gemeente aangeboden. Nadere reactie is er vanuit de gemeente niet gekomen. Onlangs heeft Jan Vellekoop, een van de initiatiefnemers, een interview gegeven voor de LON.

U kunt dat hier bekijken door op onderstaande link te klikken.

https://youtu.be/WM8LK_pg9Cw?t=3

IN HET NIEUWS

Onze werkgroep Archeologie en Monumenten (WAM) heeft met haar activiteiten het nieuws gehaald. Zo kwam er in het Eindhovens Dagblad een artikel over haar onderzoek naar mogelijke herstelwerkzaamheden van de kelders van het klooster op Hooidonk.

Het zichtbare restant van het keldergewelf van Klooster (ook wel Priorij) Hooidonk in de achtertuin van Jean-Paul Bierens in Nederwetten. © ED

Heemkundekring wil monument in tuin Jean-Paul Bierens opknappen: 'Ik stel mijn tuin niet open'

NEDERWETTEN - Jean-Paul Bierens uit Nederwetten keek deze week vreemd op: heemkundekring De Driehornick wil het keldergewelf van Klooster Hooidonk opknappen. Dat ligt in zijn achtertuin. „Ik wist van niks. En ik stel mijn tuin niet open.”

Simon Rood 15-09-23, 10:36 Bron: ED

Vooropgesteld: Bierens snapt dat het monument achter zijn huis historische waarde kent. „Ik heb ooit gehoord dat het uit 1250 stamt. En in de Tweede Wereldoorlog is hier veel geschuid. Ik begrijp het initiatief dus heel goed.”

Maar wat de inwoner van Nederwetten niet snapt, is waarom niemand hem heeft gebeld. Vorige week vertelden leden van heemkundekring De Drijehornick aan de gemeenteraad van Nuenen dat zij het keldergewelf van het voormalige Klooster Hooidonk willen opknappen. Dat stamt uit de 14de eeuw en is een rijksmonument.

Er ligt zelfs al een plan voor restauratie en openstelling voor publiek, zo zeiden voorzitter Roland van Pareren en archeologe Ria Berkvens. De kosten zijn nog niet bekend, maar een ambtenaar van de gemeente is alvast op zoek gegaan naar subsidie.

Het is niet de bedoeling dat er busladingen toeristen op af komen, maar we hopen wel dat we het gewelf zichtbaarder kunnen maken voor publiek

Peter van Ierlant, Heemkundekring De Drijehornick

Dit las Bierens in het ED deze week. „Wel gek, je zou toch verwachten dat ze eerst contact opnemen met de eigenaar. Ik zou graag willen weten wat de consequenties zijn. Ik ben niet van plan mijn tuin open te stellen voor het publiek. En wie moet het betalen?”

Communicatiefout

Hier is sprake van een 'communicatiefout', erkent Peter van Ierlant. Hij is bij de heemkundekring degene die het 'project Hooidonk' leidt. „We hadden dit eerst goed willen voorbereiden voordat we naar de eigenaar zouden gaan. Nu is er in het openbaar al iets over gezegd.”

Van Ierlant belooft snel contact te zoeken met Bierens, om hem uit te leggen wat de heemkundekring in gedachten heeft. „Het gaat in essentie om restauratie en herstel van het gewelf, niet op kosten van de grondeigenaar. En we willen de privacy van de grondeigenaar waarborgen.”

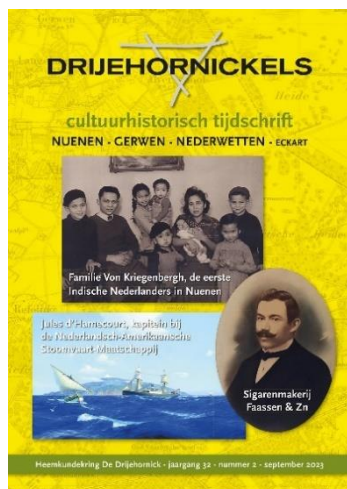
Gelukkig heeft de heer Bierens begrip voor de situatie waaronder dit bericht in de publiciteit is gekomen. Hij heeft ook aangekondigd mee te willen werken met een eventueel nader onderzoek.

Ook presenteerden enkele leden van onze werkgroep archeologische vondsten die zijn opgegraven in de bodem waar nu uitbreidingsplannen zijn voor woningen van projectontwikkelaar BPD. Op woensdagavond 20 september presenteerden zij deze tijdens de informatieavond van BPD voor toekomstige bewoners in de Opwettense watermolen.

Peter van Ierlant met een bezoeker op woensdagavond 20 september jl.

NIEUWE UITGAVE DRIJHORNICKELS

In de nieuwe septemberuitgave van het cultuurhistorisch magazine Driehornickels het artikel over de **familie Von Kriegenberg** over hun leven in het voormalig Nederlands-Indië en wat de overgang van Indië naar Nuenen voor hen betekende. Als eerste Indische Nederlanders in Nuenen vertellen Edward en Arthur von Kriegenberg het verhaal.

Een tweede artikel gaat over **sigarenmakerij Faassen**, een van de weinige sigarenmakerijen in Nuenen. De sigarenmakerij was vanaf 1926 gevestigd aan de Opwettenseweg. Eigenaar Thomas Faassen was de opa van Will van Buul. Zij vertelt hoe het er in de sigarenmakerij van haar grootouders aan toeging.

Het huis aan de Berg 6 is een bekend pand in Nuenen. In 1865 woonde daar gedurende enkele jaren de **familie d'Hamecourt**. Een van hun kinderen, de toen 16-jarige Jules, zou later kapitein bij de Nederlandsch-Amerikaansche Stoomvaart-Maatschappij

worden. De zus van Jules, Elise d'Hamecourt, kocht in 1904 met nog twee andere familieleden een schilderij van Vincent van Gogh uit zijn Nuenense periode. Ook daarover een artikel in de nieuwe uitgave.

Gerwense kapel. Tussen 1992 en 2004 publiceerde Nico Nagtegaal in de Driehornickels een rubriek waarin hij alle kerkelijke gebouwen in Nuenen, Gerwen en Nederwetten beschreef. Echter nieuwe bevindingen leverden een vergeten Gerwense kapel op. Om de kerkelijke geschiedenis van Gerwen compleet te maken schreef Bart van Lieshout een belangrijke aanvulling.

Het laatste artikel gaat over **Jan van Schagen**. Hij schreef na zijn pensionering als persvoorlichter bij Philips een 12-tal boeken. Naast het bekende *Acht eeuwen Eindhoven* was hij ook de schrijver van *De geur van hout* uitgegeven in 2011 ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de houthandel van de familie Van Hardenbroek van de Kleine Lindt. "Schrijven was zijn lust en zijn leven" schrijft Peter Thoben over de vorig jaar overleden Van Schagen.

Napraten met Arthur (geheel links) en Edward (midden) von Kriegenberg en mede-auteur Toon de Rooij

BOEKEN HEEMKUNDEKRING

De Opwettense Watermolen van Piet-Hein van Halder.

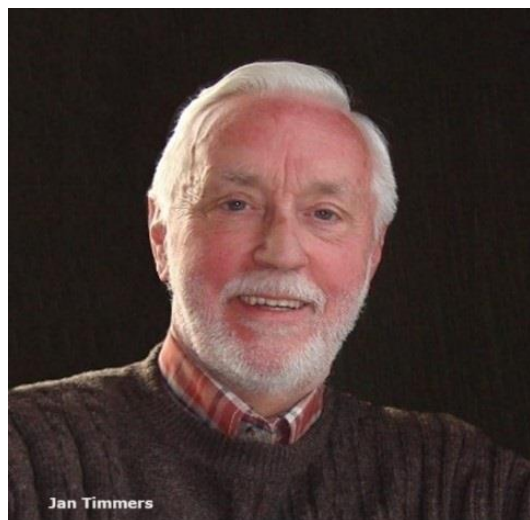

We hebben voor u een partij kunnen inkopen waardoor de prijs lager is dan normaal, namelijk € 20 i.p.v. € 25. Voor leden zelfs nog lager, nl. **€ 17,50**. U kunt hiervoor terecht in het Heemhuis, Papenvoort 15-a, elke dinsdagochtend van 9.30 tot 12 uur.

Voor alle boeken die door heemkundekring De Drijehornick zijn uitgegeven en nog te koop zijn, raadpleeg onze website onder tab. DRIJEHORNICK (bovenste werkbalk) en vervolgens onder VERKOOP BOEKEN.

DRIJEHORNICK-LEZING OP DONDERDAG 19 OKTOBER OM 20 UUR IN DE DASSENBURCHT

Donderdag 19 oktober a.s. bent u weer om 20 uur welkom in De Dassenburcht aan de Jacob Catsstraat voor een Drijehornick-lezing van heemkunde De Drijehornick. over boerderijen. De lezing gaat over boerderijen. Jan Timmers uit Gemert vertelt dan over de ontwikkeling van de boerderij in oostelijk Brabant.

In de lezing van Jan Timmers wordt ingegaan op de ontwikkeling van de boerderij in oostelijk Brabant. Vooral de laatste jaren is er veel bekend geworden over de constructie, maar ook over de ouderdom van de oudste boerderijen en die gaat verder terug dan we dachten. We beginnen in de middeleeuwen en zullen de ontwikkeling verder volgen. Het gaat over hallenhuizen, hoekgevelboerderijen, kortgevels, krukhuisen en dwarshuizen. Ook na de introductie van de langgevelboerderij blijven er ontwikkelingen en ontstaan er weer allerlei varianten. En met de ontginning van de heide en het peelgebied introduceerden de ontginners ook nog soorten boerderijen vanuit andere delen van Nederland. We kijken door een historische bril naar de ontwikkeling van boerderijen. We gaan in op de constructie en de bouwvorm en op de rijke bouwgeschiedenis die sommige boerderijen blijken te hebben. Soms levert dat verrassende gezichtspunten op en gaan we anders kijken naar de gebouwde omgeving toen en nu.

We gaan in op de constructie en de bouwvorm en op de rijke bouwgeschiedenis die sommige boerderijen blijken te hebben. Soms levert dat verrassende gezichtspunten op en gaan we anders kijken naar de gebouwde omgeving toen en nu.

U ontvangt nog een aparte mail over deze lezing met nadere gegevens over Jan Timmers.

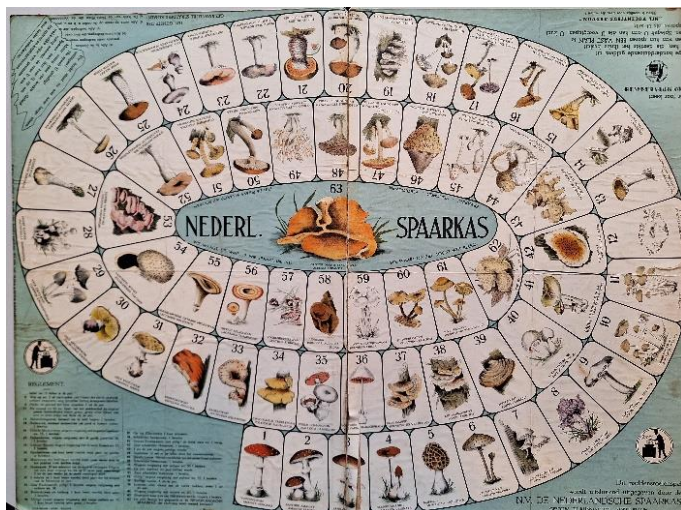
ONTVANGEN OBJECTEN

In september ontvingen we:

Van mevrouw **Marjo Kroese** kregen we een grote zak **bidprentjes** en één geboortekaartje geschonken.

Marjo Kroese

Via mevrouw Paula van Agt kregen we van **mevrouw Lambermont** een heel oud **ganzenspel** over paddenstoelen geschonken.

Van ons (nieuwe) lid **Godfried Schijven** kregen we maar liefst **zes kratten met mooie boeken** geschonken over met name geschiedenis en cultuur.

Tonny en Godfried Schijven

Van ons lid **Will van Buul** kregen we enkele *stapels boeken* geschonken waaronder veel gemeentegidsen.

Will van Buul

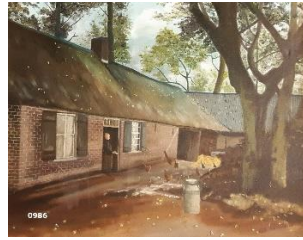
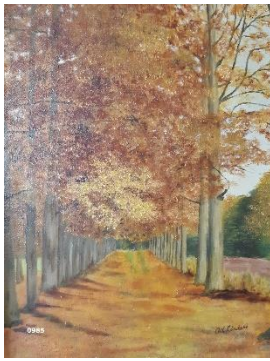
Via ons lid Herman Bulle kregen we van **mevrouw Jet Linders-Meeuwis** diverse *Katholieke Illustraties* geschonken van de jaren 1892, 1902, 1903, 1913, 1916, 1927, 1928, 1929 en 1935 alsmede nog diverse andere oude boeken.

Herman Bulle

Via mevrouw Rinie de Vries-Linders ontvingen we *vier schilderijen* in bruikleen van haar broer **Peter Linders**. De olieverfschilderijen zijn alle gemaakt door hun vader Ad Linders, de banketbakker van de Lauwerkrans.

Echtgenote Carin en Peter Linders

Van links naar rechts: herfstlaantje, boerenerf, schapjes in weiland en twee vrouwen met korenschoven op akker.

Via ons lid **Geert Daamen** hebben we van bakkerij Bekkers uit Veghel het **recept van de Van Gogh-stoet** ontvangen.

Een Nuenense specialiteit uit de bakkerswereld is wel de Van Gogh-stoet. Die werd in de jaren zestig van de vorige eeuw door bakkerij Van de Ven aan de Berg op de markt gezet. Nu, vele jaren later, wordt deze nog alleen door bakkerij Bekkers uit Veghel gemaakt en in de winkels van Bekkers verkocht, zoals in de winkel aan de Opwettenseweg in Nuenen.

Geert Daamen is zeer behulpzaam geweest bij deze zoektocht. Maar dat is een voormalig bakker zeer wel toevertrouwd. Overigens heeft Geert ook meegewerkt om de bakkers in Nuenen c.a. na 1960 in kaart te brengen (zie onze website onder BEROEPEN, Bakkers).

Geert Daamen

LIMERICK VAN GERARD DE LAAT

N'n reijken heer

Kees, n'n reijken heer, droeg âlt 'n sjiek pak
 Èn 'n alledaâgs had ie meer dan lak
 Hèij verkôcht hiervur wiet
 Tôt iemes 'm verried
 Heij zit nêw in striepkespak in den bak

U kunt deze limerick ook beluisteren door op deze link te klikken:
<https://driehornick.nl/immaterieel-erfgoed/nn-reijken-heer/>

WEBSITE

Bezoek regelmatig onze website.

Het is bepaald de moeite waard om onze website regelmatic te bezoeken. Dan blijft u op de hoogte van de interessantste berichten over en van onze vereniging:

www.driehornick.nl

In september zijn de volgende artikelen op onze website geplaatst onder:

IMMATERIEEL ERFGOED,

categorie: **Beroepen:**

- Veldwachters van 1811 tot aan 1943,
- Bakkers: het recept van een echt Nuenens product: **de Van Gogh-stoet**

categorie: **Bijzondere Mensen:**

- Bert Verhagen (uit: Nuenense Herinneringen van Jeanette Daamen, bewerkt met andere foto's).

De site is uitgebreid met een zgn. **LEDEN**-pagina. De informatie hier is exclusief voor leden. Om deze LEDEN-pagina in het menu te kunnen zien, dient u zich wel eerst aan te melden via INLOGGEN/REGISTREREN. De LEDEN-pagina vereist toegang via gebruikersnaam en wachtwoord. Velen hebben zichzelf al aangemeld door een eigen zgn. LEDEN-account aan te maken. Zij hebben dat met zowel een zelf gekozen gebruikersnaam als wachtwoord gedaan. Het wachtwoord is uiteraard strikt privé en door niemand in te zien.

Een account is het leukst als die ook voorzien is van een pasfoto. Als u (als lid) onverhoopt nog geen account heeft op de website dan kunt u die dus zelf nog aanmaken via de [menu- optie INLOGGEN](#) en de knop 'Registreren-Leden'.

Van sommige werkgroepleden hebben wij bestaande accounts, als voorbeeld, al voorzien van een foto. U kunt die gegevens van uw account-profiel inclusief foto te allen tijde zelf wijzigen of aanvullen.

Zo kunt u zelf bepalen of uw telefoonnummer en/of e- mailadres zichtbaar zijn voor andere leden die een account hebben voor de ledenpagina. Als u expliciet niet bereikbaar wilt zijn (wat jammer is voor de interne communicatie) kunt u bijvoorbeeld uw telefoonnummer leeg maken. Wij wachten met belangstelling op uw aanmelding.

GEKIEKT

GEZIEN IN ONZE BEELDBANK

*Paaihurken ca. 1975 boerderij van Drieka van den Tillaart.
Inmiddels gerenoveerd en verbouwd tot woonhuis [foto: Roland van Pareren]*

In augustus en september is het aantal bezoekers van onze foto-beeldbank voor het eerst boven de 1000 per maand gekomen. De oorzaak is het vragen naar informatie over foto's via Facebook.

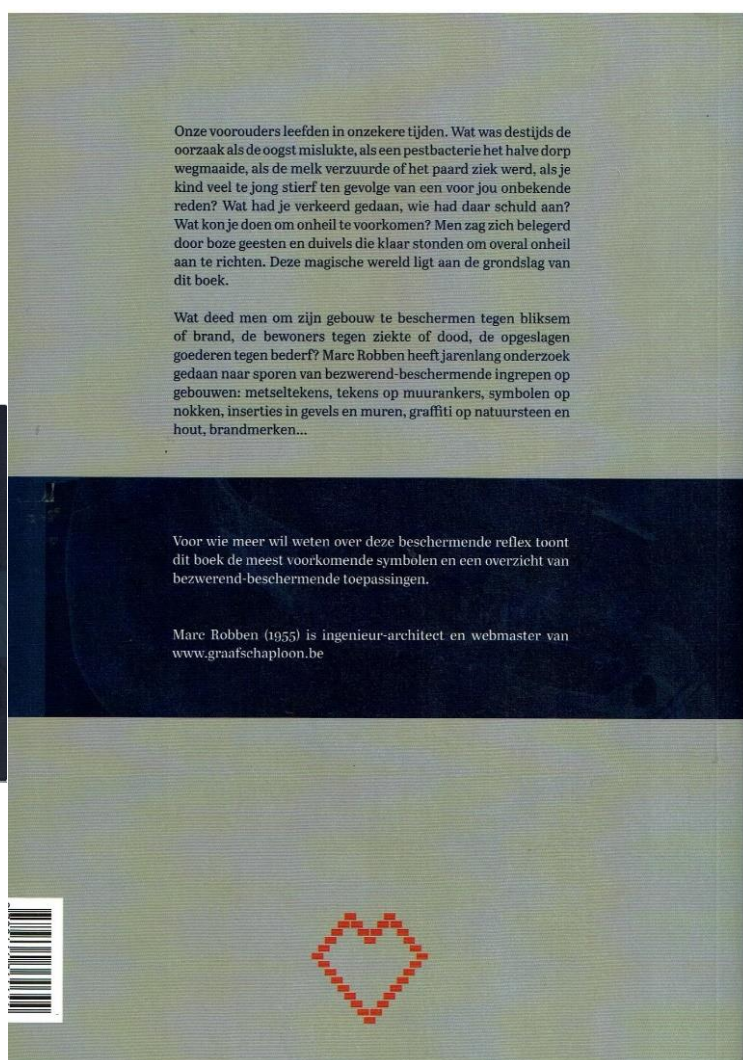
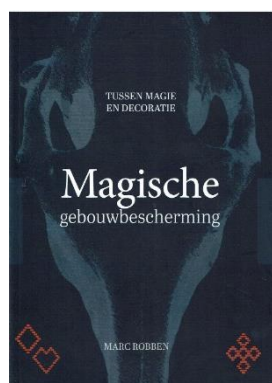
De Facebookpagina in beheer bij ons lid Geert-Jan van Glabbeek trekt veel kijkers, maar de Facebookpagina 'Nuenen zoals het was' levert reacties op die onze beeldbankfoto's verrijken met informatie.

Met ons account 'drijehornick' op Facebook trekken we kijkers naar onze beeldbank. Onderstaand het verloop van het aantal bezoekers per maand vanaf het begin.

Maand	bezoekers	gemiddeld	bekeken foto's	gemiddeld	100%-foto's / bijlagen
02-2020	11	0.4	27	2	0
03-2020	12	0.4	4	0	0
04-2020	9	0.3	0	0	0
05-2020	4	0.1	4	1	0
06-2020	1	0.0	0	0	0
07-2020	7	0.2	31	4	0
08-2020	11	0.4	15	1	0
09-2020	10	0.3	10	1	0
10-2020	15	0.5	13	1	0
11-2020	59	2.0	1052	18	0
12-2020	58	1.9	1090	19	0
01-2021	185	6.0	1986	11	0
02-2021	122	4.1	3299	27	0
03-2021	127	4.1	942	7	0
04-2021	91	3.0	1278	14	0
05-2021	92	3.0	22589	246	0
06-2021	86	2.9	1422	17	0
07-2021	83	2.7	786	9	0
08-2021	92	3.0	2099	23	67
09-2021	117	3.9	2626	22	0
10-2021	122	3.9	7731	63	108
11-2021	201	6.7	1851	9	326
12-2021	182	5.9	5075	28	186
01-2022	128	4.1	6259	49	302
02-2022	356	11.9	1333	4	390
03-2022	143	4.6	3896	27	218
04-2022	120	4.0	2974	25	279
05-2022	115	3.7	1582	14	367
06-2022	276	9.2	7839	28	573
07-2022	161	5.2	1214	8	459
08-2022	137	4.4	2143	16	789
09-2022	169	5.6	3073	18	303

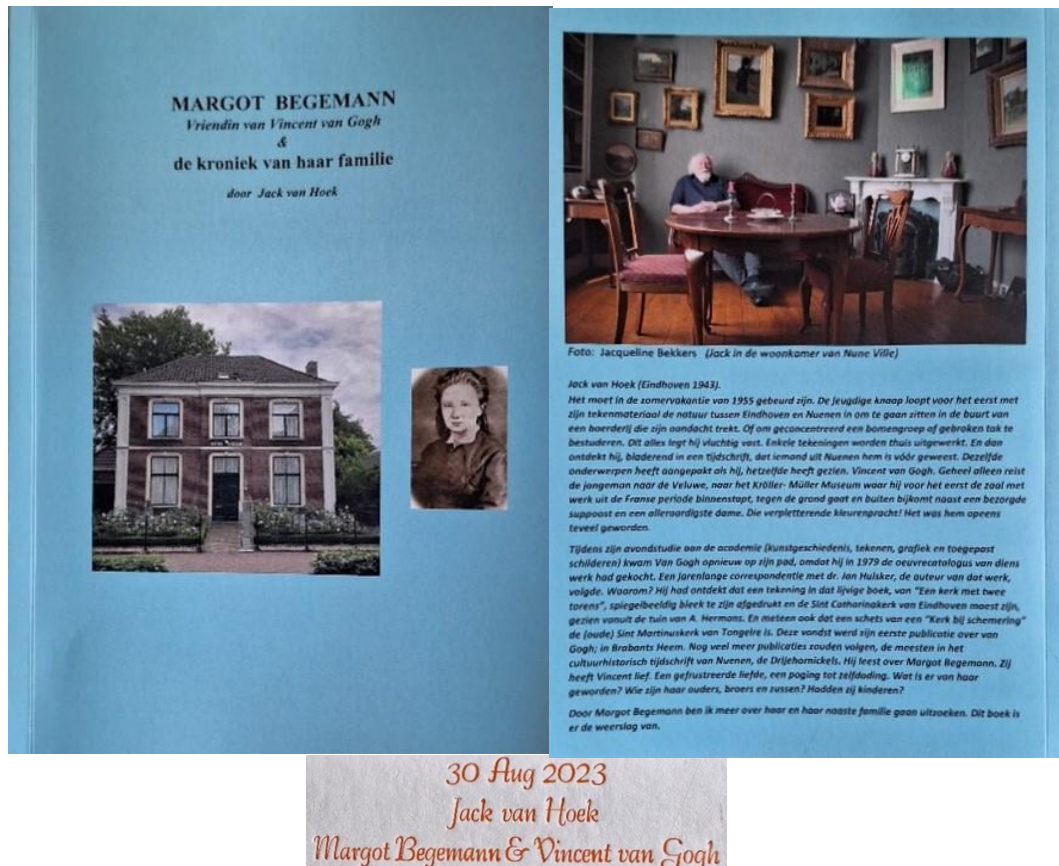
10-2022	165	5.3	1463	9	893
11-2022	189	6.3	4624	24	594
12-2022	173	5.6	1304	8	579
01-2023	403	13.0	3566	9	528
02-2023	466	15.5	6664	14	455
03-2023	328	10.6	2454	7	541
04-2023	529	17.6	6022	11	903
05-2023	268	8.6	9244	34	177
06-2023	277	9.2	2621	9	72
07-2023	284	9.2	9635	34	224
08-2023	930	30.0	10219	11	1024
09-2023	1103	36.8	10935	10	1061

UIT ONZE BIBLIOTHEEK

NIEUW IN ONZE BIBLIOTHEEK

Eind augustus kochten we het onderstaande boek voor onze bibliotheek.

Jack van Hoek publiceert Kroniek van de familie Begemann

Als je in Nuenen rondloopt zijn er veel plekken en monumenten die aan de tijd van Vincent van Gogh herinneren. Zo ook het huis Nune Ville waar Margot Begemann heeft gewoond. Zij is Vincents grote liefde in Nuenen, maar deze liefde kent een dramatisch einde. Margot is in het huis ernaast, de hervormde pastorie, geboren toen haar vader Willem Begemann in Nuenen dominee was. Na zijn pensionering geeft Willem Begemann opdracht tot de bouw van Nune Ville. De hele familie Begemann verhuist in 1873 naar dit pand. Zijn pas verschenen boek 'Margot Begemann en de kroniek van haar familie' is volgens auteur Jack van Hoek een eerbetoon aan Margot Begemann en haar familie. Er is veel onderzoek aan voorafgegaan. Lid van onze heemkundekring Jack van Hoek heeft eerder al het wel en wee van Vincent van Gogh in Nuenen en in Eindhoven onderzocht. Dat resulteerde in diverse boeken en artikelen, ondermeer in het cultuur-historisch magazine Driehornickels van onze heemkundekring De Driehornick. Zijn nieuwe uitgave over de familie Begemann en hun relatie met Vincent van Gogh en Nuenen, is een boeiend boek geworden. De stamboom, de woonplaatsen, de beroepen, de eigendommen en andere wetenswaardigheden over de familie Begemann worden tot in detail beschreven. Zo is ondermeer te lezen dat Margot's familie een herenhuis in Den Haag bezat en zij daarom na haar zelfmoordpoging in Nuenen in Den Haag is gaan wonen en er ook is begraven. Het boek 'Margot Begemann en de kroniek van haar familie' kost 20 euro en is te verkrijgen in het Van Gogh Village Museum Nuenen.

Een deel van de kroniek van de familie Begemann is ook te zien op onze website Driehornick.nl onder **BIJZONDERE MENSEN**

*Jack van Hoek in de salon van Nune Ville het voormalige woonhuis van Margot Begemann
[foto: Jacqueline Bekkers]*

*Graf van dominee Willem Begemann op begraafplaats
De Roosdoncken aan de Broekdijk [foto: Roland van Pareren]*

GEZIEN IN ONS ARCHIEF

DOOR: JOKE VAN OUWERKERK-VAN ECK

Oude gebruiken en evenementen in de Katholieke Kerk

Kindsheidsoptocht

Een keer per jaar, 's zomers, trok een grote, bonte optocht door Nuenen, waaraan vooral de kinderen meededen. In de optocht werden allerlei taferelen van 'het rijke roomse leven' uitgebeeld.

Nuenen, 1946

Sacramentsprocessie

Op Sacramentsdag trok een grote optocht vanaf de H. Clemenskerk over de Berg, waarbij het meedragen van het Allerheiligste, een grote hostie in een prachtige houder, centraal stond.

De route en de huizen er langs waren vaak kunstig versierd met religieuze taferelen. Tijdens de tocht werd er gezongen en gebeden. Onder de Lindeboom was een altaar gebouwd waar de mis werd opgedragen.

Nuenen, 1952

De 'kerkgang'

Moeders die waren bevallen moesten na het kraambed naar de kerk, om door de pastoor met behulp van wijwater en gebeden weer helemaal 'rein' te worden gemaakt. Een kind krijgen had iets 'onreins'.

Later heen was de kerkgang uit dankbaarheid vanwege de geboorte van het kind. De moeder werd bij het Maria-altaar gezegend en het kind werd gezuiverd van de erfzonde.

Wijwatervat in De Vank, Nuenen

Het 40 urengebed

Gedurende de carnavalsdagen werd het Allerheiligste tien uur per dag ter aanbidding op het altaar geplaatst als 'tegenhanger' van de uitspattingen en het zondige leven tijdens de carnaval. Iedere parochiaan moest op bepaalde uren van de dag komen bidden.

Pesjonkelen

Dit gebeurde in principe met Allerzielen (2 november), later heen op de avond er voor (Allerheiligen 1 november). In de kerk moest dan zesmaal het Onze Vader, het Weesgegroet en het Eer van de Vader worden gebeden. Men ging vervolgens even naar buiten en daarna weer de kerk in om opnieuw de genoemde gebeden te zeggen. En dit meermalen na elkaar. Telkens verdiende men daarmee een volle aflaat. Dat was voldoende om een ziel uit het vagevuur te redden.

Korenvelden palmen

Een oud gebruik op Palmzondag, waarop in de kerk palmtakken werden gezegend. Op die dag staken de boeren op iedere hoek van het korenveld een palmtakje in de grond om een zegen te vragen voor een goede oogst.

Afweer van blikseminslag

Als er zwaar weer op komst was, ging de vader van het gezin met een palmtak om het huis en besprenkelde het huis met wijwater. 's Nachts werden de kinderen gewekt en werd het rozenhoedje gebeden. Dit alles werd gedaan om het huis, vaak met strodak, voor blikseminslag te behoeden.

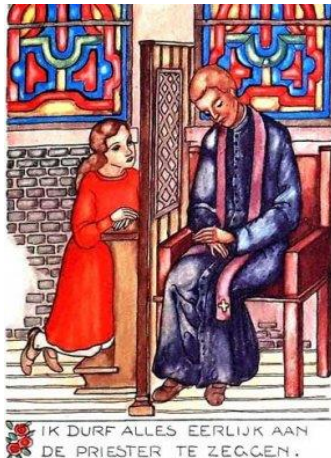
Het bidden van een rozenhoedje

Gebruiken bij een sterfgeval

Als er in de buurt iemand was overleden, zegde de 'naaste' buurman dit bericht bij alle mensen in de buurt aan. Op de avonden tussen het overlijden en de begrafenis werd er in een of ander huis in de buurt door alle buurtgenoten gezamenlijk de rozenkrans (driemaal het rozenhoedje) gebeden tot intentie van de overledene. Ook waakten de buurtgenoten 's nachts bij de kist, die bij de begrafenis met kar en paard naar de kerk werd gebracht.

Kinderbiecht

Een keer per maand, meestal op zaterdagmorgen, gingen de kinderen tijdens schooltijd per klas naar de kerk om te biechten. Vooraf werd op school de mogelijke inhoud van de biecht besproken en wat je zoal tegen de pastoor of de kapelaan kon zeggen.

's Zondags daarvoor werd in de kerk bekendgemaakt welke klassen aan de beurt waren om te gaan biechten.

Het 'tafelen'

Als de verloving tussen twee jonge mensen 'uit' was, moest de dorpsgemeenschap dit weten, volgens een oud Brabants gebruik. Op het kerkplein werden dan twee aangeklede stropoppen met daarop de twee namen in een boom gehangen. Daarmee werd de schande van de verbroken verloving uitgebeeld.

De vastentijd

De vastentijd begon op Aswoensdag en duurde 40 dagen (6 weken, exclusief de zondagen). Per dag mocht een 'volle' maaltijd worden gebruikt. 's Morgens en 's avonds mocht 2/3 van een normale hoeveelheid voedsel worden genuttigd. Behalve op zondag mocht er geen vlees gegeten worden. Vanaf het zevende jaar vastten de kinderen mee. Mensen ouder dan zestig jaar behoeften niet meer te vasten. Snoep werd tot Stille Zaterdag in een trommeltje bewaard. Vooral de boeren leden in de vastentijd honger. Iedereen hield zich stipt aan de voorschriften.

De protestanten

Een katholiek las vroeger niet in de Bijbel: dat was 'protestants'. Een katholiek kind mocht niet omgaan met protestantse kinderen.

Het geven aan de missie

Regelmatig werden de parochies tien dagen bezocht door de paters Capucijnen, die met zogenaamde 'donderpreken' de mensen opnieuw moesten bekeren en op het goede pad terugbrengen. De parochianen moesten die dagen naar de kerk en de 'generale biecht' spreken. Dan konden zij er weer een tijdje tegen

De geestelijkheid en haar onderhoud

Als de boeren een varken geslacht hadden, ging het beste van het varken naar de pastoor en de kapelaans. De kapelaans kwamen bij de boeren boter en eieren ophalen om in hun eigen onderhoud te kunnen voorzien.

Het priesterschap en het klooster

Als het even kon moest uit een groot gezin minstens een zoon priester worden, en als er meerdere dochters waren, diende er een dochter naar het klooster te gaan. Dat was een eer voor de familie. De betreffende zoon of dochter durfde eigenlijk niet te stoppen met de opleiding als de motivatie ging ontbreken of anderszins, omdat dit een schande voor de familie betekende. Werd de zoon eenmaal tot priester gewijd dan vierde het hele dorp enkele dagen feest.

Aflaten

Een aflat was een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van tijdelijke straffen, die na de vergeving van de zonden nog moesten worden ondergaan. Er bestonden 'volle' en 'gedeeltelijke' aflaten. De gedeeltelijke aflaten werden uitgedrukt in bijvoorbeeld 100 dagen aflat, of 7 jaren en 7 quadragenen (periode van 40 dagen) aflat. Een volle aflat gaf volledige kwijtschelding van tijdelijke straffen, bijvoorbeeld door aaneengesloten 7 eerste vrijdagen van de maand naar de kerk te gaan en te biechten.

ACTIVITEITEN VAN DERDEN

Arleniusdag (laatste aankondiging)

Beste heemkundige,

Op zaterdag 14 oktober a.s. wordt in Aarle-Rixtel een Arleniusdag gehouden, een cultuur-historische dag die in het teken staat van het leven en werk van Arlenius en ook van de eeuw waarin hij leefde.

We hebben op 14 oktober in café-zaal 'Bij Van Dijk', in het centrum van Aarle-Rixtel, tegenover de kerk, vanaf 13.30 uur een mooi programma samengesteld waarvoor we u als lid van een heemkundevereniging van harte uitnodigen. We hebben sprekers, er zijn interviews, workshops, er is een rondleiding door het dorp langs locaties die ook Arlenius gekend moet hebben, er zijn muziekoptredens er is een uitgebreid Italiaans buffet. Het in Italië gekochte boek van Arlenius uit 1546 is ook de hele dag te bewonderen. De Arleniusdag wordt gepresenteerd door Wim Daniëls, die de initiatiefnemer is geweest voor de aanschaf van het boek uit 1546. Het precieze programma van de Arleniusdag wordt in augustus bekendgemaakt. Maar wilt u erbij zijn, schrijft u zich dan nu alvast in.

De deelnameprijs bedraagt 60 euro per persoon voor de hele dag, tot en met het laatste programmaonderdeel. In de avond, dat van half negen tot half tien is gepland. Na half tien kan er nog geborreld worden en is er ook nog muziek, maar de drankjes zijn vanaf 21.30 uur wel voor eigen rekening. Maar tot die tijd bent u dus voor 60 euro verzekerd van een prachtig programma en een uitstekende verzorging wat eten en drinken betreft.

Inschrijven kan via arlenius@wimdaniels.nl. Als u zich heeft ingeschreven, krijgt u direct daarna te horen naar welk rekeningnummer u het deelnamebedrag moet overmaken. Eventuele vragen kunt u ook stellen via het genoemde mailadres.

Wij hopen op de komst van veel heemkundigen voor dit mooie Brabantse onderwerp.

Hartelijke groet,

Het organiserend comité van de Arleniusdag,

Madelon van Berne, Roland Roijackers, Diana Meulendijks, Henk van Beek en Wim Daniëls
mede namens de heemkundekring Barthold van Heessel, Aarle-Rixtel

Verdieping voor erfgoedvrijwilligers met gratis online trainingen

Vrijwilligers zijn onmisbaar in de erfgoedsector. Vele duizenden vrijwilligers zetten zich in om ons erfgoed te beheren, toegankelijk te houden en beleefbaar te maken. Om hen daarbij te ondersteunen en te inspireren kunnen erfgoedvrijwilligers vanaf nu kosteloos online trainingen volgen via het vrijwilligersplatform erfgoedvrijwilliger.nl. De trainingen worden in samenwerking met Leer Je Erfgoed aangeboden.

Verdieping voor vrijwilligers

Via de website erfgoedvrijwilliger.nl vinden geïnteresseerden vrijwilligerswerk in hun eigen omgeving dat past bij hun interesses. Of je nu houdt van werken met bezoekers als rondleider, of liever achter de schermen aan de slag gaat met bijvoorbeeld het digitaliseren van collecties. Maar erfgoedvrijwilliger.nl is meer dan alleen een vacaturebank. Via de pagina 'Verdieping' vinden erfgoedvrijwilligers extra informatie en handvatten die van pas komt bij het uitoefenen van hun vrijwilligerswerk.

Daarmee voorziet erfgoedvrijwilliger.nl in de grote behoefte aan deskundigheidsbevordering onder vrijwilligers.

Gratis online trainingen

Sinds kort is de pagina 'Verdieping', dankzij een samenwerking tussen e-learningplatform Leer je Erfgoed en Erfgoedvrijwilliger, uitgebreid met nieuwe online trainingen.

Erfgoedvrijwilligers kunnen zo op een leuke en makkelijke manier online meer leren over werken met en in erfgoed. Want hoe vertel je een inspirerend verhaal? Waar moet je rekening mee houden als je gaat schoonmaken? Of hoe stuur je een groep vrijwilligers aan? Vrijwilligers kunnen de online modules gratis volgen op een plaats en tijdstip dat hen uitkomt. Het enige wat je hoeft te doen is een account aanmaken. Leer je Erfgoed voegt bovendien regelmatig nieuwe trainingen aan haar aanbod toe. Zet jij je als vrij-williger in bij een museum, historische vereniging of andere erfgoedorganisatie? Neem dan eens een kijkje op erfgoedvrijwilliger.nl/verdieping en start met het uitbreiden van je kennis.

Over Erfgoedvrijwilliger.nl

Erfgoedvrijwilliger is een initiatief van de provinciale erfgoedhuizen (OPEN) om vrijwilligers en organisaties in de erfgoedsector te ondersteunen. Kijk voor meer informatie op erfgoedvrijwilliger.nl

Contactgegevens Erfgoed

Brabant Waterstraat 16
5211 JD 's-Hertogenbosch
tel.: +31 (0)73 - 615 62 62
fax: +31 (0)73 - 615 62 63
e-mail: info@erfgoedbrabant.nl

Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) Kempen en Peelland

Cursussen in 2023

Cursus Genealogie voor Beginners

Deze cursus voor startende stamboomonderzoekers wordt georganiseerd door de Volksuniversiteit Eindhoven in samenwerking met het RHCE - Regionaal Historisch Centrum Eindhoven en de NGV - Nederlands Genealogische Vereniging afdeling Kempen en Peelland.

De cursus wordt gehouden op 5 maandagavonden en **start op maandagavond 13 november** a.s. van 19.00 uur - 21.30 uur in het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven, Raiffeissenstraat 18. Het RHCE is gelegen in het centrum van Eindhoven, op 10 minuten lopen van het Centraal Station. Het RHCE is vanaf een half uur voor aanvang open. Er is een groot parkeerterrein t.o. het RHC-e. Let op: Parkeren is op eigen kosten.

Aanmelden: Via de website van de Volksuniversiteit: vu-eindhoven.nl

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u mij via mijn mobiele nummer of e-mailadres bereiken.

Met vriendelijke groet,

Ferry Kroon

NGV / KPL Cursuscoördinator

Tentoonstelling in Deurne

De Heemkundekring H.N. Ouwering nodigt u uit voor de opening van de tentoonstelling Beeldende kunst thuis en op straat De tentoonstelling loopt t/m 7 januari 2024. Het Heemhuis is iedere tweede en vierde zondag van de maand van 14.00 tot 17.00 uur en iedere dinsdag van 19.00 tot 21.00 uur geopend. De opening is op 24 september 2023 om 14.30 uur en wordt ingeleid door Jan Gerrits.

Gemeente Nuenen c.a.

Nuenen, 28 september 2023

Beste eigenaar van een monument,

Overweegt u om uw monumentale woning te verduurzamen om het wooncomfort te verhogen, voor een lagere energierekening of omdat u geen energie wilt verspillen vanwege zorgen om het klimaat? Wilt u weten wat er mogelijk is? Bezoek dan de door het land reizende expositie Monumenten verduurzamen? Er kan meer dan je denkt. Deze expositie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is van 1 tot en met 30 oktober tijdens kantooruren te zien in de hal van het gemeentehuis.

In aanvulling op deze tentoonstelling en ter gelegenheid van de week van de Duurzaamheid nodigen wij u graag uit voor een speciale bijeenkomst op maandag 9 oktober om 19.30 uur in de Commissiekamer van het gemeentehuis. Deskundigen Harrie van Helmond (dorpsbouwmeester) en Jan Vellekoop (voorzitter monumentencommissie Zaltbommel) zullen een korte inleiding verzorgen en daarna uw vragen over verduurzaming van een monument beantwoorden. Aanwezigen kunnen tijdens de avond ook onderling ervaringen uitwisselen.

Om deze avond goed voor te kunnen bereiden, verzoeken wij u zich vooraf aan te melden. Stuur hiervoor een e-mail naar stroomversnelling@nuenen.nl. Als u specifieke vragen heeft aan de deskundigen, wilt u die dan vooraf insturen op hetzelfde emailadres? Mocht u nog vragen hebben kunt u bellen met Jos Habraken 06-40945322.

Wij hopen op een volle zaal.

Met vriendelijke groet,

Sandor Löwik
Wethouder Duurzaamheid

EN TOT SLOT....

Ons mooie Heemhuis waar u dinsdagochtend kunt binnenlopen en op woensdagavond na afspraak uw historische studie kunt verrichten.